

עין משפט נר מצוה

צנ א מיי פֿיד מ'ה' קדוש החדש ה' צ ועיין בהשגות הרמב"ם: **צד** ב מיי שם ה' ד: **צה** ג ד ה מיי שם הלכה י"ב:

צו ו מיי שם פ"ב הלכה ח [ש"ע אר"ח סי' תכב סעי' א]:

צז ז מיי שם פ"ד הלכה טו:

רבינו חננאל

באנפאי ואוסיפת על שטא דא תלתין יומין איני והא איהו דבני חדש ופרקי רב פפא רצו חצו רצו שלשים יום ואקשינן תא חזי [מהן] בין תקיפי קמאי לענוותני בתריא תקיפי קמאי והוא רבן גמליאל דהוא כשכתב לא כתב אלא ושרת מלחא באנפאי ובאנפי חבראי ואילו רשב"ג הוא ענוותן סגרי כדגרסינן בהשוכר את הפועלים א"ר ג' ענוותנין הן אבא ובני בתריא ויהונתן בן שאול לא כתב ובאנפי חבראי אלא ושפר באנפאי בלבד ופרקינן דלמא ר' גמליאל לא כתב הכי אלא בתר דעבריהו לרבן גמליאל ואותיבו בחדיה רבי אלעזר בן עזריה ומושנז ראב"ע כתב הכי: ת"ף על ג' סימנין מעברין את השנה על האביב ועל פירות האילן ועל התקופה על ג' מהן מעברין ועל א' מהן אין מעברין ובזמן שאביב אחד מהן הכל שמחין לעבר פי' על אלו סימנים ועל כיוצא בהם היתה מסורת בידם שכל זמן שביט דין מנומחה בישראל יש לו רשות לעבר על הסימנים הללו וברגרסינן בריה"ה פרק ארבעה (כ"א ח) כי חזית דמשכח תקופת טבת עד ששה עשר בניסן עברה להחיא שתא ולא תתוש לה וכן היתה הלכה למשה מסיני שמעברין את השנה על האביב ועל סימנים אחרים ואם אינו מצוי להקריב כלל אביב שבניסן ועריכין שיהיה מצוי ביהודה ובעבר הירדן ובגליל ואם היה מצוי בשמים מהן ובאחת מהן לא היה מצוי לא היו מעברין דת"ר על ג' ארצות מעברין את השנה יהודה ועבר הירדן וגליל על שמים מהן מעברין (ועל אחת מהן מעברין) ועל אחת מהן אין מעברין ובזמן שארץ יהודה אחת מהן הכל שמחין לעבר שאין עומר בא אלא מיהודה: ת"ף אין מעברין את השנה אלא ביום ואם עיברוהו בלילה אינה מעוברת ואין מקדישין את החודש אלא ביום ואם קידשוהו בלילה אינו מקודש. שנאמר תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו איזהו חג שהחודש מתכסה בו היו אומר זה ר"ה פי' אין מוכרינן ברי"ה ובראשי חודשיכם לא בתפלה ולא בווילתה ובתוכי ביה כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב מה משפט ביום דכתיב והיה ביום הנחילו את בניו ובתיב והיו אלה לכם לחקת משפט לדורותיכם אף קידוש ביום: ת"ף אין מעברין את השנה

יאי:

במעמני דויתא. מה שהקשתי על פירוש הקונטרס בסוף כירה

(שבת מז. ד"ה בגלילה) והמוזיל יין (שם עמ.) מפורש

שם: מן עומרי שיבלי"א. והא דמניא בפרק בתרא דמעשר שני (מ"ח) אמר ר' יהודה בראשונה היו שולחין אלל בעלי הצמים צדמדינות מהרו והתקינו פירותיכם עד שלא הגיע שעת ציעור עד שצא ר' עקיבא ולימד כל פירות שלא צאו לעונות מעשרות פטורים מן הציעור הכא ר"ג קודם לרבי עקיבא היה:

בתר דעבריהו. פירוש והיה לו חצר ר' אלעזר בן עזריה שהיה נשיא עמו לכך אמר צאנפי **חבראה: אן דילמא מעברין.** פירש בקונטרס משום דתקופה דלוריייתא כדכתיב (שמות לד) חג האסיף תקופת השנה וקשה דלציב נמי דלוריייתא כדכתיב (דברים טו) שמור את חדש האציב וכן פירות האילן (שמות כג) וחג הקציר כצורי מעשיך ונראה דהיינו טעמא דתקופה משום דלי אפשר לטעות זה אצל בפירות האילן ובאציב עבידי דטעו צהו:

אין מעברין השנה אלא ביהודה. והא דר' עקיבא עיבר השנה בנהרדעא בריש פרק האשה שלום (יבמות דף קטו. ושם) ונהרדעא מחוזה לארץ שאני רבי עקיבא שלא הניח כמותו צארץ ישראל כדאמרין בסוף ברכות (דף סג.) ואר"ת והא אמרינן צוה צורר (לקמן דף טו. ושם) ר' חייא בר זרונקי ור"ש בן יהונדק הוו קאולי לעבר השנה צעסיא ועסיא חוזה לארץ דמיוכח צחוקת הצמים הקצ"ה למשה חייב צמעשר למעוטי עדרסקים עסיא ואספמיא ואין לומר דלא הניחו כמותם דהא ר"ל קרי להו רועי צקר ויש לומר דעיצורא דהתם היינו חיסוצ צעלמא כמו ועיבר ג' שנים זו אחר זו דרבי עקיבא לקמן (דף יב.) דחזרו צ"ד וישצו וקצעו צארץ ישראל מדע דהתם שנה צביעת הימה ומניא לקמן דאין מעברין צצביעות ואר"ל דר' עקיבא חושצנא צעלמא עצד בנהרדעא אלא דלדרבי עקיבא שלא הניח כמותו סמכו ואדר"ש בן יהונדק לא סמכו והדור עצוד חושצנא צצברכות (דף סג.) משמע מעוצדא דחגניה דקציעות מנשם עבד וצירושלמי אמרינן צדיא דכשאין יכולין לעבר אותה צארץ ישראל מעברין אותה צחוזה לארץ ירמיה יחוקאל צרוך בן נריה עיצרו צחוך לארץ והדר מיייתי עוצד' דחגניה וקשה קאָת צצברכות (שם) נפקא לן מדכתיב כי מניין תלא תורה וגו' והכא מיייתי מלשכנו תדרשון : ראיה

דיני ממונות בשלשה

סקיפי קמאי. רבן גמליאל שהיה נוהג שררה חורק מורא בתלמידים כדאשכחן צצכורות (דף לו.) וצצברכות (דף כו:) ובראש השנה (דף כה.) דלעריה לר' יהושע ואפ"ה קמני ביה ושפרא מילתא צאנפאי וצאנפי חצראי ורבן שמעון צריה דהוה מעינוותני צתראי כדאמרין בהשוכר

את הפועלים (צ"מ דף קה.) לא אמר צאנפי צתראי: **דומן ציעורא מטא.** שנה שלישית או ששית לשמיטת. כל מי ששיהה מעשרותיו של שנה לראשונה ושינה חייב לצערן עכשיו תרומה נימן לכהן ומעשר ראשון ללוי ומעשר עני לעני ומעשר שני מתצער צכ"מ שהוא שאם לא העלוהו לירושלים קודם פסח היה מצערו ערצ פסח ומתודה צערמי הקודש: **ממעטני ויתא.** מקום קיצון חיותים להתחמם זה על זה. צגליל הוי זיתים מרובין וצדרוס חטים מרובין. גליל ודרוס מא"י הן ואין צריך להודיען על העיצור שקרובים הן לצ"ד אצל לבני גולה שרחוקים מא"י צריך להודיעם על העיצור שלא יאכלו חמץ צפסח: **דילמא צצר ועצבוהו.** לרבן גמליאל מנשיאותו נעשה עניו: **על האציב.** אם לא צינלה התצוזה מעברין דקרא כתיב (שמות יג) בצדש האציב. ואית דמפרשים לפי שאין להם מהיכן להקריב העומר וקשה לי דאמרין לקמן על שלש ארצות מעברין את השנה על שמים מהן מעברין ואם צינלה תצוזה ציחודה ולא צינלה צעצר היצדן וצגליל מעברין השנה ואי טעמא משום עומר הוא הרי צינלה התצוזה ציהודה: **ועל פירות האילן.** אם מתאחר צישולם יומר מומן העצרת מעברין שעצרת זמן הבאת ציכורים דכתיב (צמדצר כח) וציום הציכורים ואם לא יציאם צצואו לרגל צריך לערוח ולעלות פנעם אחת: **ועל הסקופה.** צין על תקופת תמוז שמתעצבת ונמשכת שאין תקופת תשרי נופלת עד עצור החג מעברין דנפקא לן לקמן וי"א. מקדש צין על תקופת טבת שנמשך זמנה עד ט"ז צניסן שהבאת העומר דילה צחוך תקופת טבת מעברין לדמות את המועדות דללקמן (דף קי:) **וצומן שאציב אחד.** מן השנים שמתעצרת שנה עליהן הכל שמחין שאין חוששין צדחייית הפסח לפי שאין התצוזה ראויה ואין איסור חדש נאריך עליהם אלא כשאציב ראווי ליקצר והשנה מתעצרת על הפירות והתקופות עצנין שזמן איסור חדש נאריך עליהן: ה"ג רשב"ג **אומר על הסקופה** ולי"ג אף: **אינעיא להו על הסקופה שמחין.** שאם התקופה נופלת כתיקונה צתחלת תשרי והם מעברין השנה צצביל דצרים אחרים ודוחין את החג צחוך ימות החורף חודש נמאלו עולי רגלים מלנטערין

בגשמים לפי שהעיתים הולכין אחר תקופת החמה לפיכך כשהיא צריכה לעצר על פירות האילן זה מלנטרף עמו היו שמחין או דילמא על התקופה לחודה מעברין ומפני שעיצורה מן המורה אתא רשב"ג למיפלג: **על שלש ארצות.** שלא הגיע אציב שלהן או שרואין צ"ד שמתאחר צהן זמן צישול פירות האילן מעברין. שלשתן מא"י הם: **על שמים מהן.** אפילו על עצר היצדן והגליל מעברין דהואיל וצרוצא דאר"י לא מטא אציב לא קרינן ביה חדש האציב ועל אחת מהן אין מעברין אפילו לא הגיע ציהודה והגיע צעצר היצדן והגליל אין מעברין דהואיל ומציאין עומר מעצר היצדן או מגליל דתמן צמנחות (דף סד:) כרמל כך ומלא צעינן מיכן אמרו אין מציאין עומר אלא מן הקרוב לירושלים דהיינו יהודה לא ציכר הקרוב לירושלים מציאין אותו ממוקום רחוק ומעשה שצא עומר "מגנות צריפין כו' ושמי הלחם מצקעת עין סוכר: **וצומן שיהורה אחד.** מן המאחורות הכל שמחין לפי שאין עומר צא להיות מצוה מן המוצחר אלא מיהודה הלכך אם ציכל ציהודה ועיצרוה צצביל השמים כשמגיע זמן העומר כצר יצשו תצואות צציהודה ואנו כך ומלא צעינן וצריך להציאו משאר ארצות "ועוד שאם ציכר יהודה ורואין ציצור שראוי להציא העומר וצ"ד מעברין צצביל השמים מאריכין עליהם זמן איסור חדש קשה להם הדצר אצל צשלא ציכר יהודה וצאחת מהשמים אין קשה להם אע"פ שראוי להציא מהג' לפי שמנחות להציא מיהודה: **אין מעברין אם השנה אלא.** צצ"ד הקצוה צציהודה: **שכנו של מקום.** ירושלים והוא צציהודה: **שהחדש מתכסה בו.** שהלצנה אינה נראית צעליל לכל העולם דכתיב חדש צכסה: **הוי אומר זה ראש השנה.** שחגה צראש חדש הוא אצל שאר חגים צאמלע החדש הם וכתמי [מהליים פא] כי חק כלומר חק שישראל עושין צאותו חג דהיינו קידוש החדש הרי הוא כמשפט ומשפט ציום דכתיב (דברים כח) ציום הנחילו את צניו כדררשינן צאחד דיני ממונות (לקמן דף לז:):

צשני

פרק ראשון סנהדרין

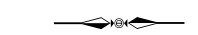
(א) [מוסף פ"ב, ב] (ג) ציל יסגא לעלם וציל צכחון. רש"י (א) ציל עדיקן וציל צמוסף, (ד) [מוספתא פ"ב, ב] (ס) [שם, ו] [שם, ו] צילה טו. ר"ה ח., ח) [ר"ה כה: מגילה כא,]. ט) [מוספתא פ"ב, ו] (י) ציל מנגות, (ס) ועוד הוי ציכר כצ"ל רש"י, (ז) וועי' מוספות שבושת לא. ד"ה ודואה,.

תורה אור השלם

1. בי אם אל המקום אשר יבחר יי אלהיכם מקל שבטיכם לשום את שמו שם לשבטו תדרשו וקאתי שקמה:

דברים יב ה
תקעו בחודש שופר בפסח ליום חגגו:
תהלים פא ד
בי חק לישראל דוא משפט אלדאי יעקב:

גליון הש"ס

נברא ועל אחד מהן אין מעברין. עיין ר"ה דף כ"א ע"א מוספות ד"ה כי:

מוסף רש"י

תקעו בחדש. צחדש הלצנה (ותהלים פא ד.) שהחדש מתכסה בו. לרחוקים. כגון שמרת לבני מערב וערביה לבני מזרח, לפי שקטנה היא סמוך למדושה (ר"ה ח. ה) שהלצנה מתכסה בו שאינה נראית לכל אדם אלא שמרית ליושבי מזרח וערביה ליושבי מערב, כדלמר צריה (כ:) עשרים וארבע שעות מתכסה סיקראל (ביצח טו.). מה משפט ביום. נפקא לן כסנהדרין (לד:) מוהיה ציום הנחילו את צניו, ציום אחת מפיל נחלות כו' (ר"ה כה:) אורעה כל הפרשה כולה להיות דין (מגילה כא,).